

संस्कृतस्य पाठ्यक्रमः , दशमी कक्षा(2019-20)

पूर्वमध्यावधि परीक्षा

1. शेमुषी भाग-2

प्रथमः पाठः – शुचिपर्यावरणम्

द्वितीय पाठः – बुद्धिर्बलवती सदा

तृतीयः पाठः – व्यायामः सदा पथ्यः

2. रचनात्मकं कार्यम्

क.संकेताधारितम् औपचारिकम् अनौपचारिकं वा पत्रलेखनम् ।

ख. चित्राधारितं वर्णनम् अनुच्छेदलेखनं वा पंचसरल संस्कृतवाक्येषु ।

ग. पंचसरल हिन्दी-आंग्लवाक्यानां वा संस्कृतभाषायाम् अनुवादकार्यम् ।

3. व्याकरणम्

क.सन्धिः – तुगागमः, मोऽनुस्वारः, वर्गीयप्रथमाक्षराणां तृतीयवर्णे परिवर्तनम्

ख.समासः – तत्पुरुषः-विभक्तिः, बहुव्रीहिः

ग. प्रत्ययः – मतुप्, ठक्, त्व ।

घ.वाच्यपरिवर्तनम् – लट् लकारे ।

ङ.समयः – अङ्कानां स्थाने शब्देषु समयलेखनम् (सामान्य-सपाद-सार्ध –पादोन)

च.अव्ययाः – उच्चैः, च, श्वः, ह्यः, अद्य, अत्र-तत्र

छ.अशुद्धि संशोधनम् – वचन-लिंग –पुरुष –लकार –विभक्तिदृष्ट्या ।

मध्यावधिपरीक्षा

शेमुषी – भाग 2

चतुर्थः पाठः – शिशुलालनम्

पंचमः पाठः – जननी तुल्यक्त्सला

षष्ठः पाठः— सुभाषितानि

2. रचनात्मककार्यम् ।

क.संकेताधारितम् औपचारिकम् अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ।

ख.चित्राधारितं वर्णनम् अनुच्छेद लेखनं वा पंचसरलसंस्कृतवाक्येषु ।

ग.पंचसरल हिन्दी—आंग्लवाक्यानां वा संस्कृतभाषायाम् अनुवादकार्यम् ।

3. व्याकरणम्

क.सन्धिः— व्यंजनसन्धि— प्रथमवर्णस्य पंचमवर्णे परिवर्तनम् ।

विसर्ग सन्धिः — विसर्गस्य उत्त्वं, रत्वं, विसर्गस्य स्थाने स्, श्, ष्

ख.समासः — तद्धिताः — तल्

स्त्रीप्रत्ययौ — टाप् ,डीप्

ग.अव्ययाः — यत्र, कुत्र ,इदानीम्, अधुना, सम्प्रति, साम्प्रतम्, यदा, तदा

कदा, सहसा ।

उत्तरमध्यावधि परीक्षा

1. शेमुषी —भाग2

सप्तमः पाठः— सौहार्द प्रकृतेः शोभा

अष्टमः पाठः — विचित्रः साक्षी

नवमः पाठः — सूक्तयः

दशमः पाठः — भूकम्पविभाषिका (न परीक्षायाः कृते)

2. रचनात्मकं कार्यम्

क.संकेताधारितं औपचारिकम् अनौपचारिकं वा पत्रलेखनम् ।

ख.चित्राधारितं वर्णनम् अनुच्छेदलेखने वा पंचसरलसंस्कृतवाक्येषु ।

ग.पंचसरल हिन्दी—आंग्लवाक्यानां वा संस्कृतभाषायाम् अनुवादकार्यम् ।

3. व्याकरणम्

क.सन्धिःविसर्गस्य लोपः

ख.समासः द्वंदः

ग.अव्ययाः – वृथा, शनैः, अपि, कुतः इतस्ततः, यदि-तर्हि

वार्षिकपरीक्षा

1. शेमुषी –भाग2

एकादशः पाठः – प्रणाभ्योऽपि प्रियः सुहृत्

द्वादशः पाठः – अन्योक्तयः (न परीक्षायाः कृते)

पूर्वपठितविषयानां पुनरावृत्तिः

टिप्पणिः – दशमः पाठः – भूकम्पविभीषिका द्वादशः च पाठः – अन्योक्तयः केवलं पठनार्थं वर्तते ।

प्रश्नपत्रप्रारूपः

पूर्वमध्यावधि / उत्तरमध्यावधि

अपठित अवबोधनम् – 10 अंकाः

रचनात्मक लेखनम् – 5 अंकाः

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् – 12 अंकाः

पठित अवबोधनम् – 13 अंकाः

मध्यावधि / वार्षिकपरीक्षायाः प्रश्नपत्रं केन्द्रीय-माध्यमिक-शिक्षा-परिषदः पद्धतिमनुसृत्य भविष्यति ।

निर्धारितपाठ्यपुस्तकानि –

1. शेमुषी द्वितीयो भागः, पाठ्यपुस्तकम् संशोधितसंस्करणम् , प्रकाशनम् रा0 शै. अनु. प्र. परि, द्वारा

2. अभ्यासवान् भवः द्वितीय भागः – व्याकरणपुस्तकम् प्रकाशनम् रा0 शै. अनु. प्र. परि, द्वारा

3. ब्याकरणवीथि: अतिरिक्तपठनार्थम् प्रकाशनम् रा0 शै. अनु. प्र. परि, द्वारा